

HISTORIA

ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Klasa I

Rozdział I. Początki cywilizacji

Dzięki treściom zawartym w pierwszej części programu uczniowie poznają najdawniejsze dzieje człowieka oraz historię pierwszych cywilizacji.

Zakładane osiągnięcia uczniów są następujące:

- poznanie najważniejszych terminów związanych z omawianym okresem,
- poznanie roli archeologii w rekonstrukcji dawnych dziejów,
- znajomość położenia geograficznego siedzib pierwszych ludzi oraz najstarszych cywilizacji,
- zrozumienie uzależnienia człowieka od warunków geograficzno-przyrodniczych i ludzkiej ingerencji w nie,
- świadomość wpływu wynalazków technicznych na sposób życia człowieka,
- świadomość ciągłości kulturowej i trwałości ludzkich osiągnięć,
- dostrzeganie zależności między powstaniem cywilizacji i państwa a organizacją pracy,
- poznanie starożytnych religii politeistycznych i monoteistycznych oraz wskazanie różnic między nimi,
- porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej,
- ocena osiągnięć pierwszych cywilizacji starożytnych.

Rozdział II. Antyczna Grecja

Przedstawiony materiał nauczania przewiduje poznanie przez ucznia dziejów cywilizacji greckiej oraz jej dokonań kulturalnych i naukowych. Zakładane osiągnięcia uczniów to:

- poznanie terminów związanych ze starożytną Grecją,
- wskazywanie na mapie położenia Grecji, jej kolonii i kierunków ekspansji,
- rozumienie roli warunków naturalnych w życiu Greków,
- poznanie czynników jednoczących wszystkich Greków,
- dostrzeganie związków pomiędzy kulturą grecką a kulturą współczesną (olimpiady, teatr, mitologia, literatura i sztuka),
- ocena udziału Greków w kształtowaniu się kultury śródziemnomorskiej,
- ocena zasad demokracji ateńskiej,
- znajomość różnic pomiędzy demokracją ateńską i współczesną,
- określenie cech i okoliczności powstania kultury hellenistycznej,
- przedstawienie ponadczasowych wartości filozofii greckiej,
- porządkowanie wydarzeń według ich następstwa w czasie,
- selekcja informacji pozwalających dostrzec przyczyny i skutki omawianych wydarzeń.

Rozdział III. Imperium Rzymskie

Celem tego rozdziału jest przedstawienie dziejów starożytnego Rzymu. Zakładane osiągnięcia uczniów dla tej części programu są następujące:

- znajomość położenia geograficznego Rzymu i kierunków jego ekspansji,
- poznanie terminów związanych z dziejami starożytnego Rzymu,
- porównanie ustroju Aten z ustrojem Rzymu oraz wskazanie podobieństw i różnic pomiędzy nimi,
- ocena etyczna igrzysk rzymskich i porównanie ich z greckimi,
- przedstawienie cywilizacyjnych osiągnięć Rzymian,
- omówienie korzeni chrześcijaństwa,
- znajomość zasad funkcjonowania republiki i cesarstwa,
- przedstawienie związków pomiędzy historią polityczną a gospodarką i kulturą Rzymu,
- ocena wkładu Rzymu w kulturę i historię Europy,
- świadomość związków kultury śródziemnomorskiej z kulturą współczesną,
- lokalizowanie wydarzeń według ich następstwa w czasie,
- dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych,
- selekcja i synteza informacji.

Rozdział IV. Początki średniowiecza

W tej części programu uczniowie poznają początki epoki średniowiecznej. Zakładane osiągnięcia to:

- lokalizowanie na mapie państw omawianych w tekście,
- posługiwanie się poświadczonymi terminami,
- wyjaśnienie przyczyny podziału chrześcijaństwa na odrębne wyznania,
- przedstawienie charakterystycznych cech kultury Bizancjum,
- dostrzeganie związków między islamem, judaizmem i chrześcijaństwem,
- znajomość wpływu islamu na średniowieczną Europę,
- porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej,
- omówienie procesu kształtowania się państw średniowiecznej Europy,
- określenie wpływu religii na kulturę średniowiecznej Europy,
- omówienie zależności społecznych opartych na prawie lennym.

Rozdział V. Polska pierwszych Piastów

Rozdział ten dotyczy początków państwa polskiego i historii Polski za czasów pierwszych Piastów. Zakładane osiągnięcia uczniów są następujące:

- lokalizowanie na mapie siedzib plemion polskich oraz obszaru państwa polskiego za pierwszych Piastów,
- porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej,
- zestawianie wydarzeń z dziejów Polski z historią powszechną,
- rozumienie roli chrystianizacji w historii Polski,
- ocena znaczenia zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej,
- omówienie genezy kryzysu państwa polskiego w połowie XI w.,
- ocena odbudowy państwa polskiego przez Bolesława Śmiałego,
- przedstawienie dokonań politycznych i militarnych Bolesława Krzywoustego,
- wskazywanie na mapie ziem wchodzących w skład poszczególnych dzielnic państwa polskiego.

Klasa II

Rozdział I. Polska i świat w XII-XIV wieku

Ta część programu przybliży uczniom problematykę związaną z wydarzeniami w Polsce i na świecie w XII–XIV w. Zakładane osiągnięcia uczniów to:

- wskazywanie na mapie obszarów objętych działaniami krzyżowców i kierunków ekspansji Mongołów,
- przedstawianie wydarzeń w porządku chronologicznym,
- poznanie terminów historycznych związanych z omawianą epoką,
- omówienie osadnictwa na ziemiach polskich,
- wyjaśnienie przyczyn i skutków rozbicia dzielnicowego,
- zestawianie wydarzeń z dziejów Polski i historii powszechnej,
- przedstawienie genezy i skutków wypraw krzyżowych,
- rozumienie roli zakonów rycerskich w okresie krucjat,
- znajomość negatywnych i pozytywnych skutków sprowadzenia Krzyżaków do Polski,
- omówienie wpływu Akademii Krakowskiej na rozwój kultury i organizację państwa Kazimierza Wielkiego,
- ocena roli Kazimierza Wielkiego w umacnianiu pozycji Polski w Europie.

Rozdział II. Społeczeństwo średniowiecza

Rozdział ten zawiera wiadomości dotyczące społeczeństwa średniowiecznego. Zakładane osiągnięcia uczniów dla tej części programu są następujące:

- poznanie kultury stanowej społeczeństwa średniowiecznego,
- wyjaśnienie istoty feudalizmu jako ustroju społeczno-prawnego,
- wskazanie różnic w warunkach życia przedstawicieli poszczególnych stanów,
- posługiwanie się terminami związanymi z podejmowanymi zagadnieniami,
- omówienie procesu kształtowania się nowego obrazu człowieka i świata w wiekach średnich,

- przedstawienie osiągnięć cywilizacyjnych średniowiecza,
- znajomość życia codziennego oraz tradycji i obyczajów mieszkańców średniowiecznych miast i wsi,
- omówienie roli Kościoła i religii w kształtowaniu średniowiecznego obrazu świata,
- przedstawienie średniowiecznych wzorców osobowych,
- znajomość charakterystycznych cech stylu romańskiego i gotyckiego oraz zabytków sztuki romańskiej i gotyckiej w Polsce.

Rozdział III. Polska i Europa w XV wieku

W tym rozdziale omówiono sytuację polityczną Polski i Europy u schyłku średniowiecza. Zakładane osiągnięcia uczniów to:

- wskazanie na mapie granic państwa polskiego i ziem wchodzących w jego skład,
- porządkowanie wydarzeń według następstwa w czasie,
- poznanie terminów związanych z omawianą epoką,
- omówienie genezy i skutków konfliktu z Zakonem Krzyżackim,
- wyjaśnienie przyczyn i znaczenia unii polsko-litewskiej,
- przedstawienie osiągnięć politycznych, militarnych, gospodarczych i kulturalnych Polski za pierwszych Jagiellonów,
- omówienie roli Władysława Jagiełły w umacnianiu państwa polskiego na scenie międzynarodowej,
- wyjaśnienie roli pierwszych Jagiellonów w rozwoju kultury w Polsce,
- przedstawienie nowych militarnych potęg: Moskwy i Turcji,
- scharakteryzowanie przyczyn konfliktów w Kościele katolickim oraz wojen husyckich.

Rozdział IV. Narodziny nowożytnego świata

Tę część podręcznika poświęcono wielkim odkryciom geograficznym i zmianom, które zaszły na świecie w ich wyniku. W rozdziale IV omówiono także zmiany światopoglądowe związane z epoką renesansu, zachodzące zarówno w Polsce, jak i w Europie. Zawiera on także informacje o kryzysie Kościoła i jego reformach w XVI w. Zakładane osiągnięcia uczniów są następujące:

- wskazywanie na mapie nowo odkrytych kontynentów,
- porządkowanie wydarzeń zgodnie z następstwem w czasie,
- poznanie i rozumienie terminów związanych z omawianą epoką,
- omówienie genezy, przebiegu i skutków odkryć geograficznych,
- wyjaśnienie znaczenia wielkich odkryć dla Europy i odkrytych terenów,
- omówienie wpływu odkryć geograficznych na zmiany światopoglądowe w Europie,
- przedstawienie związku między odkryciami geograficznymi a potrzebami społeczno-gospodarczymi,
- wskazanie charakterystycznych cech epoki odrodzenia,
- przedstawienie osiągnięć cywilizacyjnych renesansu,
- omówienie humanistycznej koncepcji życia,
- znajomość najwybitniejszych twórców europejskiego renesansu,
- porównanie światopoglądu średniowiecznego i renesansowego,
- opisanie cech charakterystycznych nowych wyznań,
- poznanie przyczyn reformacji i wybuchu wojen religijnych,
- wyjaśnienie roli Kościoła w walce z reformacją,
- przedstawienie skutków kontreformacji.

Rozdział V. Rzeczpospolita w XVI w.

Celem tej części programu jest poznanie przez uczniów dziejów Rzeczypospolitej w XVI w., a w szczególności jej specyficznego ustroju, jakim była demokracja szlachecka. Zakładane osiągnięcia uczniów dla tej części programu są następujące:

- posługiwanie się terminami historycznymi związanymi z omawianą epoką,
- wskazanie na mapie terenów Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz miejsc bitew i terenów konfliktów z innymi państwami,
- omówienie ustroju Rzeczypospolitej szlacheckiej z uwzględnieniem wielości kultur, religii i narodowości,
- dostrzeżenie związków pomiędzy pozycją polityczną szlachty a jej potęgą ekonomiczną,
- porównanie demokracji szlacheckiej z demokracją ateńską,

- znajomość najwybitniejszych twórców polskiego renesansu,
- omówienie przyczyn i przebiegu pierwszych wolnych elekcji.

Rozdział VII. Wiek wojen

Rozdział ten dotyczy dziejów Polski i Europy w XVII w. Omawia powstanie nowych systemów władzy – monarchii parlamentarnej i absolutystycznej. Uwzględnia zagadnienia dotyczące wojen Polski z innymi państwami w XVII w. oraz kryzys Rzeczypospolitej. Zakładane osiągnięcia uczniów to:

- wskazanie na mapie Anglii, Francji i nowych potęg europejskich,
- poznanie i rozumienie terminów historycznych związanych z danym okresem,
- przedstawienie nowych sposobów sprawowania władzy – monarchii parlamentarnej oraz absolutyzmu,
- opis kultury czasów Ludwika XIV,
- porównanie osiągnięć Austrii, Rosji i Prus,
- przedstawienie przyczyn, przebiegu i skutków wojen prowadzonych przez Polskę w XVI i XVII w.,
- ocena postaw szlachty polskiej podczas konfliktów z Rosją i Szwecją,
- chronologiczne uporządkowanie konfliktów z Rosją, Szwecją, Turcją i Kozakami,
- przedstawienie kultury baroku i specyfiki polskiego sarmatyzmu.

Stopień celujący (6)

Uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na stopień bardzo dobry, ale ponadto dysponuje wiedzą wykraczającą poza treści obowiązkowe. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych (np. w olimpiadach historycznych). Bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą, np. pomagając słabszym koleżankom i kolegom w nauce.

Stopień bardzo dobry (5)

Uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia, a także prezentuje wątki poboczne omówionych tematów - opanował więc pełen zakres wiedzy i umiejętności przewidzianych w danej klasie. Logicznie kojarzy fakty. Formułuje własne opinie i wnioski oraz potrafi przekonująco uzasadnić swoje zdanie. Posługuje się bogatym i poprawnym językiem, słowa artykułuje w sposób wyraźny. Dbą o styl wystąpienia. Aktywnie współpracuje z grupą, zachęca inne osoby do aktywności oraz troszczy się o dobrą jakość efektów pracy drużyny. Wykazuje inicjatywę, nie będąc zachęcany przez nauczyciela. Bierze aktywny udział w życiu klasy.

Stopień dobry (4)

Uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia oraz wykonuje zadania złożone. Potrafi kojarzyć fakty, formułować własne opinie i wnioski. Dbą o styl wystąpienia. Z zaangażowaniem pracuje w grupie i zachęca inne osoby do aktywności. Często sam zgłasza się do odpowiedzi.

Stopień dostateczny (3)

Uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić najważniejsze terminy i zagadnienia oraz wykonać typowe zadania o średnim stopniu trudności. Potrafi kojarzyć niektóre fakty. Nie popełnia zbyt często błędów składniowych ani językowych. Aktywnie współpracuje z grupą, czasami sam zgłasza się do odpowiedzi.

Stopień dopuszczający (2)

Uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić niektóre z terminów i zagadnień omówionych na lekcjach oraz wykonać najprostsze zadania. Nie potrafi kojarzyć faktów. Posługuje się ubogim słownictwem. Popełnia liczne błędy językowe i składniowe. Nie unika współpracy z grupą, ale nie wykazuje się własną inicjatywą. Uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela.

Stopień niedostateczny (1)

Uczeń nie potrafi wyjaśnić najważniejszych terminów ani zagadnień omówionych na lekcjach, nie jest w stanie wykonać najprostszych zadań, nawet z pomocą nauczyciela. Nie interesuje się tematyką zajęć oraz nie współpracuje z grupą.